

**UCHWAŁA NR XL/244/18
RADY MIASTA JEDLINA-ZDRÓJ**

z dnia 26 kwietnia 2018 r.

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2018-2020

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U z 2017 poz. 1875) oraz art. 179 ust. 2 i art. 176 pkt. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U z 2017 poz. 697) Rada Miasta Jedlina-Zdrój uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje do realizacji Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2018 -2020, stanowiący załącznik do uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta Jedlina-Zdrój.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodnicząca Rady Miasta

Maria Drapich

**GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY
NA LATA 2018-2020**

Jedlina-Zdrój, 2018

ROZDZIAŁ I – INFORMACJE OGÓLNE

Gminny Program Wspierania Rodziny stanowi podstawę do rozwiązywania problemów związanych z opieką nad dzieckiem i rodziną w latach 2018-2022. Zadania przyjęte do realizacji ramach Programu są spójne z kierunkami działań przyjętymi w szczególności w następujących aktach prawnych:

1. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2017 poz. 1769)
2. Ustawa z dnia 29 lipca 2005r.o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015 poz. 1390)
3. Strategia Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych w Jedlinie-Zdroju na lata 2016- 2022 – Uchwała Rady Miasta Jedlina-Zdrój z dnia 1 czerwca 2016 Nr XVIII/97/16;
4. Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. - Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2017 poz. 682)
5. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (Dz. U. z 2016 poz. 1654)
6. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U z 2017 poz.697)

Rodzina jest podstawowym środowiskiem funkcjonowania i rozwoju dziecka. Jest również podstawową formą opieki nad dzieckiem od momentu narodzin aż do uzyskania przez nie samodzielności. To w rodzinie dziecko uczy się zasad postępowania, jest przygotowywane do pełnienia określonych ról w życiu dorosłym. Rodzina przekazuje wartości zasady i normy. Jest zatem środowiskiem nie tylko mającym wpływ na jednostkę, ale również na kondycję całego społeczeństwa. Cele te osiąga prawidłowo funkcjonująca rodzina. Dlatego jeżeli w rodzinie pojawiają się dysfunkcje, instytucje zobligowane do wspierania rodziny zobowiązane są do podjęcia na jej rzecz działań wspierających i naprawczych.

Aktualna sytuacja społeczno-gospodarcza oraz przemiany demograficzne, które zachodzą w naszym regionie sprawiają, że część rodzin przeżywa kryzys objawiający się kłopotami w znalezieniu zatrudnienia oraz trudnościami finansowymi. Generuje to powstawanie takich niekorzystnych zjawisk społecznych jak ubóstwo, bezrobocie, zagrożenie bezdomnością, przemoc i uzależnienia. Każdy kryzys, z którym boryka się rodzina jest zjawiskiem złożonym i zawsze powoduje niedostateczne wypełnianie przez nią podstawowych funkcji. Dlatego duże znaczenie w pracy z rodziną dysfunkcyjną mają działania profilaktyczne, które pomagają jej w wychowaniu dzieci, przeciwdziałając jednocześnie powstawaniu głębszych problemów zagrażających dobru dzieci i umieszczeniu ich w pieczy zastępczej.

Niekorzystne czynniki występujące w rodzinach niejednokrotnie powodują, że jest ona zagrożona wykluczeniem bądź wykluczona społecznie, co w praktyce oznacza ograniczony dostęp do różnych obszarów życia społecznego. Z uwagi na złożoność zjawiska oraz jego wagę działania podejmowane wobec rodziny w kryzysie wymagają skutecznej współpracy różnych grup zawodowych, instytucji i organizacji.

Stąd Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2018-2020 obejmuje profilaktykę, która ograniczy czynniki ryzyka istniejące w rodzinie i jej otoczeniu społecznym, utworzenie

zintegrowanego systemu wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

System wspierania rodziny oparty będzie o współpracę publiczno-społeczną i wykorzysta zasoby miasta działające w obszarze pracy z rodziną i na jej rzecz.

Przedkładany Program Wspierania Rodziny stanowi realizację dyspozycji ustawowej i jest on spójny z wykazanymi na wstępie aktami.

Rozdział II Diagnostyka

Niniejszy dokument nawiązuje do Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych w Jedlinie - Źródłu przyjętej na lata 2016- 2022 .

Przyjęta Strategia, na podstawie przeprowadzonej gruntownej diagnozy środowiska wykazała, że najistotniejszymi problemami społecznymi na terenie naszej gminy są:

1. bezrobocie
2. ubóstwo,
3. alkoholizm i narkomania,
4. przemoc w rodzinie,
5. bezradność opiekuńczo- wychowawcza rodzin,
6. agresja wśród młodzieży szkolnej,
7. chuligaństwo i dewastacja mienia,
8. postępujące się starzenie się społeczeństwa, samotność i bezradność osób starszych,
9. niepełnosprawność.

Diagnoza problemów społecznych z perspektywy Ośrodka Pomocy Społecznej została dokonana w oparciu o rozeznanie środowiska przez pracowników oraz sprawozdawczość Ośrodka Pomocy Społecznej.

Struktura problemowa jednak na przełomie ostatnich 2 lat uległa przemianie. Dziś na podstawie danych Ośrodka Pomocy Społecznej opartej o diagnozę pracy socjalnej możemy mówić, iż problemami społecznymi występującymi w rodzinach na terenie miasta są:

1. ubóstwo,
2. bierność zawodowa,
3. nadużywanie alkoholu,
4. niezaradność i zaniedbywanie obowiązków opiekuńczo –wychowawczych rodzin,
5. przemoc w rodzinie

W gminie Jedlina – Źródł do 2017 r. odnotowuje się raczej stałą liczbę osób korzystających z pomocy społecznej. W roku 2017 pomocą społeczną było objętych 198 rodzin. U rodzin przeżywających trudności na podstawie diagnozy wdrożonej pracy socjalnej występowały w/w wskazane problemy:

1. ubóstwo,
2. bierność zawodowa i bezrobocie
3. nadużywanie alkoholu i uzależnienie od alkoholu,
4. niezaradność i zaniedbywanie obowiązków opiekuńczo –wychowawczych rodzin,

Ubóstwo – inaczej bieda, pojęcie ekonomiczne i socjologiczne opisujące stały brak dostatecznych środków materialnych dla zaspokojenia potrzeb jednostki, w szczególności w

zakresie jedzenia, schronienia, ubrania, transportu oraz podstawowych potrzeb kulturalnych i społecznych. Wg. ustawy o pomocy społecznej każda osoba, której dochód nie przekracza kryterium dochodowego określonego ustawą o pomocy społecznej (634 zł netto-osoba samotnie gospodarująca i 514 netto – na osobę w rodzinie) dotknięta jest problemem ubóstwa. Osoby te żyją poniżej progu ubóstwa określonego ustawą o pomocy społecznej. Na terenie miasta Jedlina-Zdrój wg sprawozdania MPiPS gdzie dominującym problemem jest ubóstwo żyje 126 rodzin.

Bezrobocie i bierność zawodowa - Osoby bezrobotne to osoby pozostające bez pracy, gotowe do podjęcia pracy i aktywnie poszukujące zatrudnienia. Definicja uwzględnia osoby zarejestrowane w powiatowym urzędzie pracy jako bezrobotne zgodnie z krajowymi przepisami. **Osoby bierne zawodowo** to osoby, które w danej chwili nie tworzą zasobów siły roboczej (tzn. nie pracują i nie są bezrobotne).

Na koniec grudnia 2017 roku stopa bezrobocia, wyliczona przez GUS, wynosiła:

- dla powiatu wałbrzyskiego - 14%
- dla województwa dolnośląskiego - 5,7%

Na podstawie posiadanych danych liczbowych przez Powiatowy Urząd Pracy liczba bezrobotnych w Jedlinie-Zdroju na koniec 2017 roku wynosiła 117 osób. Nie jest to jednak faktyczna liczba osób nie pracujących w wieku aktywności zawodowej mieszkających na terenie naszego miasta. Jak pokazują statystyki ośrodka pomocy społecznej, drugim po ubóstwie problemem naszej gminy jest właśnie brak pracy: bezrobocie i bierność zawodowa.

Nadużywanie alkoholu i uzależnienie od alkoholu - Picie szkodliwe, zwane też nadużywaniem alkoholu, oznacza picie, które już wywołuje niekorzystne objawy somatyczne lub psychiczne, ale nie nosi cech uzależnienia. *Uzależnienie* jest definiowane jako „wewnętrzny przymus picia”. Osoba uzależniona odczuwa głód alkoholowy, pije pomimo różnych przykrych konsekwencji, a gdy przestanie, ma objawy abstynencyjne.

W większości rodzin objętych pracą socjalną lub pomocą asystenta rodziny co najmniej jeden dorosły członek rodziny (rodzic) jest osobą nadużywającą alkoholu lub od niego uzależnioną. Jest to problem o pokaźnej skali stosunku do korzystających z systemu pomocy społecznej jednakże nie zobrazowany sprawozdawczości czy diagnozach społecznych, gdzie i owszem pojawia się alkoholizm jako problem, ale dotyczy on osób zdiagnozowanych medycznie wobec, których stwierdzono chorobę alkoholową. Takich osób wg. danych systemowych na terenie gminy mamy 12, i nie odzwierciedla to poważnego stwierdzonego problemu przez pracowników socjalnych w odniesieniu do nadużywania czy uzależnienie od alkoholu. Funkcjonująca w gminie Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w roku 2016 wobec 34 osób oraz w roku 2017 wobec 30 osób, podejmowała działania interwencyjne zgodnie z ustawą o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

Niezaradność i zaniedbywanie obowiązków opiekuńczo –wychowawczych rodzin – obowiązki rodzica wynikają z zapisów ustawy Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz z funkcjonujących norm społecznych. Najczęstszymi powodami niezaradności i zaniedbań funkcji opiekuńczo-wychowawczej są wykazane powyżej problemy : ubóstwo, bezrobocie, nadużywanie alkoholu, choroba czy też niepełnosprawność. Zachowania dorosłych członków rodziny rzutują na całokształt funkcjonowania dzieci w środowisku rówieśniczym jak i lokalnym. Często dzieci te alienowane są z grup rówieśniczych oraz napiętnowane przez środowiska lokalne, które „przypinają im łatkę” dzieci z rodzin patologicznych. 18 rodzin objętych było pracą socjalną w związku z występowaniem tego

zjawiska roku 2017 oraz kolejnych 10 rodzin na przestrzeni roku 2017 korzystało ze wsparcia asystenta rodziny.

W związku ze zwiększającym się zapotrzebowaniem na świadczenia z pomocy społecznej i utrzymującą się na poziomie 200 liczbą klientów Ośrodka Pomocy Społecznej, wzrastają również nakłady pieniężne przeznaczane na pomoc społeczną. Systematycznie wzrasta zapotrzebowanie na formy pomocy nie mieszczące się w sferze finansowej, usługowej, czy w naturze. Coraz częściej członkowie rodzin korzystający z pomocy Ośrodka poszukują wsparcia psychologicznego, terapeutycznego, prawnego oraz pracy socjalnej.

Praca socjalna z rodziną ma zawsze swój początek w miejscu, gdzie egzystuje podopieczny. Tylko w miejscu zamieszkania pracownik socjalny spotyka klienta w prawdziwym, (najmniej zafałszowanym) naturalnym kontekście jego życia. Klient przebywający „na swoim terenie” jest zwykle autentyczny i szczery. Ponadto w naturalnym środowisku życia wyraźnie manifestują się możliwe zagrożenia, jak i elementy, na których można budować program pomocowy.

Głównymi problemami wpływającymi na reorganizację życia rodzin a współwystępującymi wraz z uzależnieniami są: bezrobocie, ubóstwo, dysfunkcje rodziny, długotrwała choroba, przestępczość – w tym przemoc w rodzinie. Wśród przyczyn popadania w alkoholizm można wymienić uwarunkowania społeczne, nieprawidłowe wzorce rodzinne, brak celów życiowych, utratę zatrudnienia. Zjawisko narkomanii wzrasta z kolei z powodu zwiększającej się dostępności do środków psychoaktywnych, pewnego rodzaju mody na zażywanie narkotyków wśród młodzieży, braku autorytetów i celów życiowych.

Przemoc w rodzinie - Przemoc domowa może być skutkiem, jak i przyczyną dysfunkcji w rodzinie. Stosowanie przemocy prowadzi do niskiej samooceny, poczucia bezsilności i bezradności. Szczególnie dramatyczne konsekwencje przemocy zauważa się u dzieci. Powoduje ona w ich psychice nieodwracalne skutki, które mogą dać o sobie znać dopiero w życiu dorosłym. Z uwagi na powyższe, konieczne jest podejmowanie działań zmierzających w kierunku edukacji społecznej dostarczającej wiedzy o zjawisku przemocy i sposobach radzenia sobie z problemem. Niezbędne jest również zapewnienie profesjonalnej pomocy interwencyjnej i terapeutycznej zarówno sprawcom, jak i przede wszystkim ofiarom przemocy, ze szczególnym uwzględnieniem krzywdzonych dzieci. Z danych Ośrodka wynika, że na terenie Gminy Jedlina- Zdrój, przemoc w rodzinie występuje najczęściej w rodzinach najuboższych i najczęściej powiązana jest z nadużywaniem alkoholu, niskimi dochodami na członka rodziny, a także małą świadomością społeczną i brakiem pracy. W celu efektywnego przeciwdziałania przemocy w rodzinie, zmierzającego do zmniejszenia skali zjawiska przemocy oraz pogłębiania w społeczności lokalnej wiedzy na ten temat, został powołany do życia Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w rodzinie na lata 2016-2020. W roku 2016 i 2017 Zespół Interdyscyplinarny otrzymał średnio po 15 Niebieskich kart w każdym roku. Nie koniecznie przemoc ta dotyczyła rodzin z dziećmi.

2.1. Zasoby umożliwiające wypracowanie spójnego systemu opieki nad dzieckiem i rodziną

Zasoby umożliwiające wypracowanie spójnego systemu opieki nad dzieckiem i rodziną stanowią instytucje zlokalizowane na terenie miasta działające w obszarze polityki społecznej i rozwiązujące występujące problemy społeczne, ale nie tylko. Są to przede wszystkim jednostki samorządowe jak i inne niepubliczne oraz organizacje pozarządowe.

Najistotniejszą rolę w kwestii rozwiązywania problemów wspierania rodziny odgrywa Ośrodek Pomocy Społecznej w Jedlinie-Zdroju. Ośrodek zatrudnia 9 pracowników. Jedną osobą kadry kierowniczej, trzech pracowników socjalnych, 2 osoby na stanowiskach urzędniczych zajmują się świadczeniami rodzinnymi, dodatkami mieszkaniowymi, stypendiami socjalnymi i funduszem alimentacyjnym, zaś trzy osoby zatrudnione są na zasadzie prac interwencyjnych i sprawują usługi opiekuńcze w środowisku.

Ośrodek Pomocy Społecznej prowadzi także stołówkę, która jest wdzierżawiana firmie zewnętrznej, a w której to realizowane jest dożywianie dzieci szkolnych i osób dorosłych wymagających wsparcia w tej formie. Niejednokrotnie ze względu na trudną sytuację rodziny wszyscy jej członkowie otrzymują wsparcie w postaci dożywiania. Usługi w stołówce wykonuje firma wyłoniona w przetargu.

Instytucją mającą ogromny wpływ na kształtowanie postaw młodego pokolenia, a w przyszłości na prawidłowe funkcjonowanie rodziny jest szkoła. Na terenie miasta funkcjonuje Miejska Szkoła Podstawowa z oddziałami gimnazjum. Kadra pedagogiczna, a w szczególności, pedagodzy szkolni, psycholog, wychowawcy klas obserwując swoich wychowanków mogą niwelować nieodpowiednie zachowania dzieci jak również odbierać negatywne sygnały, o tym że w rodzinie występują problemy wychowawcze.

Działalność kulturalna i sportowa prowadzona jest także przez Centrum Kultury – instytucję samorządową, która ma istotny udział w promowaniu i organizowaniu wydarzeń cyklicznych w zakresie kultury jak również zajęć prowadzonych w budynku jednostki, służących rozwijaniu zainteresowań dzieci, młodzieży i dorosłych. Działająca tu Biblioteka Miejska prowadzi zajęcia dla wszystkich w zakresie promocji czytelnictwa i rozwijania zainteresowań literaturą.

W ramach podstawowej opieki zdrowotnej na terenie miasta funkcjonują: Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Nowe Miasto” spółka z o. o, Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Praktyka Lekarza Rodzinnego Jan Wolańczyk. Świadczenia gwarantowane w zakresie podstawowej opieki zdrowotnej ukierunkowane są na promocję zdrowia, profilaktykę, diagnostykę schorzeń, leczenie, zapobieganie lub ograniczanie niepełnosprawności oraz usprawnianie i pielęgnację w chorobie. Świadczenia lekarskie realizowane są w formie porad ambulatoryjnych w miejscu udzielania świadczeń oraz w przypadkach uzasadnionych wskazaniami medycznymi poprzez porady udzielane w domu.

Działania z zakresu bezpieczeństwa i porządku publicznego realizowane są przy współpracy z Komisarzatem Policji w Głuszycy. Corocznie gmina zleca w ramach porozumienia dodatkowe służby prewencyjne prowadzone na terenie całego miasta. W każdej części miasta patrole prowadzą wyznaczeni Policjanci.

Nie bez znaczenia jest funkcjonujący Punkt Przyjęć Powiatowego Urzędu Pracy w

Wałbrzychu. Punkt aktywnie pośredniczy w poszukiwaniu pracy dla osób bezrobotnych, kieruje na specjalistyczne kursy i szkolenia, a także organizuje pomoc dla Pracodawców w realizacji programów aktywizujących mieszkańców jak np. staże, prace interwencyjne, roboty publiczne itp.

2.2. Analiza SWOT

Analiza SWOT została przygotowana przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Jedlinie-Zdroju na podstawie dokumentu jakim jest Strategia Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych w Jedlinie –Zdroju na lata 2016-2022.

Tab. Nr 2 Wyniki analizy według ważniejszych problemów mających wpływ na problemy występujące w rodzinie:

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • Opracowana Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych do 2022 roku. • Doświadczenie i wiedza pracowników działających na rzecz rodziny • Dobre rozeznanie środowiska lokalnego m.in. przez pracowników służb pomocy społecznej, policji, pedagogów szkolnych, • Baza instytucji wspierających rodzinę (w szczególności: Policja, OPS, PCPR, PUP organizacje pozarządowe). • Funkcjonujący Zespół Interdyscyplinarny przeciwdziałający przemocy w rodzinie • Dostępna infrastruktura sportowa (kompleks sportowy, boiska szkolne, kort tenisowy, wyciąg narciarski) • Szeroka oferta zajęć pozalekcyjnych oferowana przez szkoły oraz Centrum Kultury • Wykwalifikowana kadra psychopedagogiczna szkoły (pedagogzy, psycholog) • Wydarzenia i oferta zajęć przygotowywana przez Centrum Kultury 	<ul style="list-style-type: none"> • Występujący problem nadużywania alkoholu • Wysoki poziom ukrytego bezrobocia. • Wysoki wskaźnik ubóstwa. • Brak żłobka na terenie miasta • Ograniczona liczba miejsc w przedszkolu. • System prawny (zbyt niskie kryterium dochodowe do otrzymania świadczeń socjalnych i świadczeń rodzinnych). • Wzrost liczby zadań zleconych samorządom gminnym bez pomocy finansowej • Osłabienie funkcji rodziny i bezradność rodziców w sprawach opiekuńczo-wychowawczych • Brak wzorców osobowych w rodzinach dysfunkcyjnych. • Bierna postawa rodziców wobec problemów występujących w rodzinie. • Niska świadomość rodziców dotycząca kwestii edukacyjnych i wychowawczych. • Brak współdziałania rodziców w zakresie edukacji dzieci. • Brak ośrodków wsparcia rodzin na terenie miasta. • Utrudniony dostęp do poradnictwa specjalistycznego (m.in. prawnik, psycholog na potrzeby ogółu mieszkańców itp.).
Szanse	Zagrożenia

<ul style="list-style-type: none"> • Zapobieganie niewydolności rodziny poprzez spotkania rodziców z pedagogiem i psychologiem szkolnym, • Realizacja projektów edukacyjno – wychowawczych ukierunkowanych na niwelowanie agresji wśród uczniów; • Zwiększenie monitoringu zachowań niepożądanych wśród uczniów; • Kontynuacja Klubu Wolontariatu; kształtującego pożądane postawy uczniów; • Ukierunkowanie na wybór zawodu i właściwej szkoły. • Powołanie asystenta rodziny (pomoc rodzinom przeżywającym trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. • Ustanawianie rodzin wspierających. • Podnoszenie kwalifikacji przez asystenta rodziny. • Wzmocnienie współpracy pomiędzy instytucjami wspierającymi rodzinę. • Większa aktywność organizacji pozarządowych. 	<ul style="list-style-type: none"> • Zanik więzi, tradycji rodzinnych, „pęd życia”. • Zaniechywanie obowiązków opiekuńczo-wychowawczych przez rodziców. • Uzależnienie rodzin od pomocy społecznej oraz zjawisko „dziedziczenia biedy”. • Demotywacyjny charakter przyznawania świadczeń społecznych. • Ograniczanie środków finansowych na podnoszenie kwalifikacji przez specjalistów. • Brak środków finansowych na zatrudnianie asystentów rodziny. • Brak środków finansowych na realizację zadań z zakresu wspierania rodziny i pieczy zastępczej • Rozwój patologii społecznych – alkoholizm, narkomania, przemoc w rodzinie i niewydolność wychowawcza rodzin • Agresja i zachowania aspołeczne wśród młodzieży
--	--

2.3. Diagnoza rodzin zagrożonych umieszczeniem dzieci poza rodziną na terenie gminy Jedlina-Zdrój

Nowe zadania gminy w zakresie opieki nad dzieckiem zakłada w systemie pomocy społecznej prawo dziecka do wychowywania się w rodzinie naturalnej, co na pracownika socjalnego nakłada obowiązek udzielania wsparcia dla rodziny w wypełnianiu przez nią zadań w stosunku do dziecka. Jednym z najważniejszych fundamentów regulacji zawartych w ustawie o pomocy społecznej dotyczących zadań związanych z zapewnieniem opieki dziecku są zasady: tymczasowości oraz pomocniczości. Przy czym „tymczasowość” odnosi się do charakteru pobytu dziecka poza rodziną - do momentu powrotu dziecka do rodziny naturalnej. Dlatego tak ważne jest podejmowanie pracy z rodziną naturalną na rzecz powrotu do niej dziecka oraz systematyczna kontrola sytuacji dziecka w celu ustalenia, czy jego pobyt poza rodziną biologiczną jest uzasadniony.

Rodziny przezwyciężające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej oprócz wsparcia pracownika socjalnego, który po przeprowadzeniu rodzinnego wywiadu środowiskowego stwierdzi występowanie trudności, mogą otrzymać również wsparcie w postaci asystenta rodziny.

Głównym zadaniem asystenta rodzinnego jest praca z rodzinami doświadczającymi różnorodnych trudności, koordynacja współpracy powiatowych centrów pomocy rodzinie,

a także praca w powyższym zakresie z nauczycielami, pedagogami i organizacjami pozarządowymi. Indywidualnie dociera on do osób zmarginalizowanych społecznie i udziela im pomocy w zakresie uzgodnionych wspólnie problemów i potrzeb. Praca asystenta rodzinnego ma charakter kompleksowy. W pierwszej kolejności osoba pełniąca tę funkcję dba o rozwiązanie podstawowych problemów socjalnych rodzin – mieszkaniowych, materialnych, zdrowotnych czy prawnych (pomaga w wyrobieniu dokumentów, przygotowaniu pism urzędowych, kontaktu z poradniami specjalistycznymi i konsultantami prawnymi, towarzyszy w kontaktach z odpowiednimi instytucjami itp.). Ponadto pomaga również w rozwiązaniu problemów psychologicznych podopiecznych (emocjonalnych, rodzinnych, problemów w grupie rówieśniczej) i w razie potrzeby kieruje ich na odpowiednią terapię.

Asystent wspiera również swoich podopiecznych w podejmowaniu aktywności społecznej, łagodzi ewentualne konflikty z sąsiadami, rodziną. Do jego zadań należy też motywowanie podopiecznych do podnoszenia kwalifikacji zawodowych, pomoc w wyborze odpowiednich kursów zawodowych, przełamywaniu kompleksów i ewentualnych kryzysów wynikających z trudności i niepowodzeń. Te kompleksowe działania asystenta rodziny mają za zadanie wsparcie rodziny naturalnej, już na etapie, gdy problemy się zaczynają oraz eliminowanie takich sytuacji, kiedy dziecko musi opuścić własną rodzinę.

Diagnoza środowiskowa przeprowadzona w 2016 i 2017 roku przez pracowników socjalnych wskazuje, że dominującymi problemami, które powodują zagrożenia związane z umieszczeniem dzieci poza rodziną na terenie gminy Jedlina-Zdrój są:

- 1) trudności opiekuńczo- wychowawcze
- 2) alkoholizm,
- 3) ubóstwo,
- 4) niezaradność w sprawach życiowych (dziedziczna i nabyta).

Wymienione wyżej problemy, zagrożenia zdrowia i życia dzieci – powodują często konieczność zabrania nieletnich z domu rodzinnego i umieszczenia w placówce opiekuńczo-wychowawczej.

Tab. Nr 3. Liczba dzieci umieszczonych w placówce opiekuńczo- wychowawczej w 2016 roku.

L.p.	Dzielnica zamieszkania/ miasto	Liczba rodzin	Liczba dzieci umieszczonych w placówce opiekuńczo-wychowawczej	Liczba dzieci umieszczonych w rodzinie zastępczej	Przedział wiekowy dzieci		
					do 7 lat	do 15 lat	powyżej 15 lat
1.	Jedlina-Zdrój	0	0	0	0	0	

Tab. Nr 4. Liczba dzieci umieszczonych w placówce opiekuńczo- wychowawczej w 2017 roku.

L.p.	Dzielnica zamieszkania/ miasto	Liczba rodzin	Liczba dzieci umieszczonych w placówce opiekuńczo-	Liczba dzieci umieszczonych w rodzinie	Przedział wiekowy dzieci		
					do 7	do 15	powyżej

			wychowawczej	zastępczej	lat	lat	15 lat
1.	Jedlina-Zdrój	0	0	0	0	0	0

Zgodnie z art.191. ust. 8 i 9 Ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, gmina współfinansuje pobyt dzieci skierowanych do rodziny zastępczej lub w placówki opiekuńczo - wychowawczej, w wysokości:

- 1) 10% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka w pierwszym roku pobytu dziecka poza rodziną,
- 2) 30% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka w drugim roku pobytu dziecka poza rodziną,
- 3) 50% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka w trzecim i następnym roku pobytu dziecka poza rodziną,

Należy podkreślić, iż z analizy danych pracowników socjalnych wynika, że negatywne zjawiska społeczne powodują wzrost zagrożeń związanych z umieszczeniem dzieci poza rodziną, co przedstawia poniższa tabela.

Tab. Nr 6 Struktura rodzin wymagających pracy asystenta rodziny w 2018 roku.

L.p.	Dzielnica zamieszkania	Liczba rodzin wymagających pracy asystenta rodziny	Liczba dzieci w tych rodzinach	Przedział wiekowy dzieci		
				do 7 lat	do 15 lat	powyżej 15 lat
1.	Glinica/Kamieńsk	5	13	3	8	2
2.	Jedlinka	1	1	0	1	0
3.	Suliszów	2	3	0	3	0
4.	Jedlina-Centrum	2	5	3	2	0

We wszystkich 10 rodzinach przynajmniej jedna osoba dorosła nie ma stałej pracy. W wielu przypadkach dzieci wychowywane są w rodzinie niepełnej. W większości rodzin rodzice nadużywają lub nałogowo piją alkohol, czego skutkiem jest brak opieki nad dziećmi, problemy opiekuńczo- wychowawcze. Ponadto dzieci nie uczęszczają systematycznie do szkoły, są nie przygotowane do zajęć lekcyjnych, często wagarują, sięgają po papierosy i alkohol.

Ważnym aspektem efektywności pracy socjalnej jest stała współpraca pracowników socjalnych z wieloma podmiotami. Przesunięcie akcentu działań socjalnych z rozdawnictwa na podejmowanie działań zaradczych wymaga tworzenia sprawnie działającego systemu profesjonalnego wsparcia rodziny. Ustawa o wspieraniu rodziny i

systemie pieczy zastępczej umożliwia nam wsparcie rodziny (za jej zgodą) w formie pracy asystenta rodziny.

Praca asystenta rodziny ma ułatwić rodzicom wypełnianie ról społecznych aby doprowadzić do osiągnięcia podstawowej stabilizacji życiowej i nie dopuścić do umieszczenia dzieci poza rodziną w placówkach opiekuńczo-wychowawczych lub rodzinach zastępczych. Jeśli dzieci znajdują się pod pieczą zastępczą, rolą asystenta będą działania na rzecz jak najszybszego powrotu dzieci do rodziny.

Dzieci są szczególną grupą społeczną, która nie posiada wystarczających zasobów własnych jak i materialnych by móc samodzielnie zaspokoić swoje potrzeby. Dlatego też w celu sprawnego działania w społeczeństwie dzieci potrzebują wsparcia osób, które w sposób efektywny przyczynią się do ich rozwoju umożliwiając jednocześnie aktywne uczestnictwo w życiu ogólnospołecznym.

W oparciu o posiadane dane i analizę sytuacji rodzin objętych świadczeniami Ośrodka Pomocy Społecznej, w tym wywiadów środowiskowych w roku 2017 przewidywana ilość rodzin zagrożonych umieszczeniem dzieci w placówkach opiekuńczo - wychowawczych wynosiła - 3 rodziny. Przewidywana ilość dzieci z wymienionych wyżej rodzin zagrożonych umieszczeniem w placówkach opiekuńczo- wychowawczych w roku 2018 to 6 dzieci.

Średni koszt miesięczny utrzymania w placówkach opiekuńczo- wychowawczych na terenie Powiatu Wałbrzyskiego w roku 2017 wynosił ok.3500 zł., gdzie zgodnie z ustawą Gmina obowiązana jest w partycypacji w kosztach utrzymania dziecka.

Z informacji Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Wałbrzychu wynika, że liczba dzieci pozostająca w rodzinach zastępczych na terenie miasta Jedlina-Zdrój oraz rodzin zastępczych na koniec 2017 roku przedstawia się następująco:

Liczba dzieci pochodzących z Gminy Jedlina-Zdrój, umieszczonych w rodzinnych formach pieczy zastępczej - **8**

Liczba dzieci w rodzinnych formach pieczy zastępczej na terenie Gminy Jedlina-Zdrój - **9**

Liczba rodzin zastępczych na terenie Gminy Jedlina-Zdrój - **8**

Ustawodawca w tej kwestii również obciążył gminę obowiązkiem ponoszenia kosztów pobytu dziecka w rodzinie zastępczej.

Rozdział III ZADANIA

Część niniejszego programu zawiera opis problematyki programu wspierania rodziny w formie celów i zadań, których wdrożenie i realizacja w latach 2018-2020 przyczyni się do rozwiązania najważniejszych problemów rodzin z terenu naszego miasta.

3.1. Cel główny, cele szczegółowe i zadania

Cel główny programu:

Tworzenie warunków sprzyjających wspieraniu rodziny i jej prawidłowego funkcjonowania.

Cele szczegółowe:

1. Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych rodzinom.
2. Promowanie wartości rodziny.
3. Praca z rodziną w celu zapobiegania sytuacji kryzysowych.

<i>Cel szczegółowy 1</i> <i>Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych rodzinom.</i>			
Lp.	Zadania	Realizatorzy	Wskaźniki
1.	Zapewnienie pomocy materialnej i rzeczowej ubogim rodzinom	OPS/Gmina Jedlina-Zdrój	- liczba i formy udzielonej pomocy - liczba rodzin i dzieci w tych rodzinach objętych pomocą
2.	Objęcie dożywianiem wszystkich tego wymagających dzieci	OPS	- liczba dzieci korzystających z posiłków - liczba rodzin korzystających z pomocy Banku Żywności
3.	Udzielanie pomocy dzieciom w formie stypendiów, zasiłków, wyprawek szkolnych, itp.	- OPS - Szkoła Podstawowa im. Janusza Korczaka z oddziałami Gimnazjum	- liczba dzieci, którym udzielono stypendiów, zasiłków, wyprawek
4.	Zabezpieczenie środków na pobyt dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym	OPS/Gmina Jedlina-Zdrój	- liczba dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych, placówkach i ośrodkach - wysokość środków
5.	Zabezpieczanie usług opiekuńczych i specjalistycznych,	OPS/Gmina Jedlina-Zdrój	- liczba osób objętych świadczeniem
<i>Cel szczegółowy 2</i>			

<i>Promowanie wartości rodziny</i>			
1.	Informowanie i aktywowanie rodzin do udziału w wystawach, koncertach, pokazach i innych formach prezentujących wspólne osiągnięcia rodzinne w różnorodnych dziedzinach życia.	- OPS - Szkoła Podstawowa im. Janusza Korczaka z oddziałami Gimnazjum - Centrum Kultury	- Liczba zorganizowanych wydarzeń - liczba rodzin biorących udział we wspólnych spotkaniach
2.	Współorganizowanie kampanii promocyjnej na rzecz umacniania wartości rodziny – wydanie broszury informacyjnej	- OPS - Szkoła Podstawowa im. Janusza Korczaka z oddziałami Gimnazjum	- liczba wydrukowanych informatorów - liczba wydanych egzemplarzy
3.	Pomoc przy organizacji spotkań rodzinnych organizowanych przez instytucje kulturalne, sportowe, oświatowe i kościelne;	- OPS - Szkoła Podstawowa im. Janusza Korczaka z oddziałami Gimnazjum	- Liczba zorganizowanych wydarzeń - liczba rodzin biorących udział w spotkaniach
<i>Cel szczegółowy 3</i> <i>Praca z rodziną w celu zapobiegania sytuacji kryzysowych.</i>			
1.	Analiza sytuacji rodzin, których dzieci zagrożone są umieszczeniem w pieczy zastępczej oraz prowadzenie monitoringu w tym zakresie	OPS Szkoła Podstawowa im. Janusza Korczaka z oddziałami Gimnazjum	- liczba rodzin zagrożonych kryzysem
2.	Podnoszenie kompetencji rodzin w zakresie pełnienia prawidłowych funkcji opiekuńczo-wychowawczych, poprzez organizowanie szkoleń, warsztatów, konsultacji i poradnictwa oraz udostępnianie literatury fachowej	OPS	- liczba rodzin, które uczestniczyły w warsztatach, - liczba rodzin, którym udzielono porad specjalistycznych
3.	Wspieranie i ochrona rodziny przez	OPS/Gmina Jedlina-	- liczba rodzin, w

	Zespół Interdyscyplinarny.	Zdźród	której występuje przemoc
4.	Monitorowanie środowisk zagrożonych uzależnieniami, motywowanie do podjęcia terapii przez rodziców dzieci ze środowisk zagrożonych i monitorowanie terapii rodziców	OPS MKRPA	- liczba rodzin objętych programem profilaktyki - liczba osób korzystających z terapii
5.	Wspieranie i propagowanie idei wolontariatu oraz innych form aktywności społecznej na rzecz rodziny,	OPS Szkoła Podstawowa im. Janusza Korczaka z oddziałami Gimnazjum	- liczba rodzin objęta pomocą
6.	Przydzielenie asystenta rodziny (w razie potrzeb)	OPS	- liczba rodzin, którym przydzielono asystenta rodziny

Rozdział IV Odbiorcy Programu

Odbiorcami Programu są:

- 1) Rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych,
- 2) Dzieci i młodzież, którym rodzina nie zapewnia należytej opieki,
- 3) Przedstawiciele instytucji oraz służb pracujących na rzecz dzieci i rodzin.

Rozdział V Przewidywane efekty realizacji Programu

Spodziewanym efektem realizacji Programu ma być polepszenie sytuacji dziecka i rodziny, poczucia bezpieczeństwa socjalnego, ograniczenie patologii społecznej, zminimalizowanie negatywnych zachowań oraz stworzenie skutecznego systemu wsparcia dla rodziny i dziecka.

Rozdział VI Realizatorzy Programu

Koordynatorem Programu jest Ośrodek Pomocy Społecznej w Jedlinie-Zdroju przy współpracy z następującymi instytucjami:

- Urzędem Miasta Jedlina-Zdrój
- Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Zespołem Interdyscyplinarnym,
- Policją,
- Placówkami oświatowymi i kulturalnymi,
- Zakładami Opieki Zdrowotnej,

Rozdział VII Źródła finansowania

Źródłem finansowania Gminnego Programu Wspierania rodziny są:

1. środki własne gminy zaplanowane na dany rok budżetowy w na realizację Gminnego Programu Wspierania Rodziny,
2. Dotacje z budżetu państwa.
3. Środki pozabudżetowe.

Rozdział VII Monitoring i ewaluacja

Monitoring będzie polegał na zbieraniu danych dotyczących zrealizowanych zadań w ramach Programu od podmiotów zaangażowanych w jego realizację przez koordynatora Programu.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Jedlinie-Zdroju w celu oceniania czy Program osiąga założone cele, będzie oceniał skuteczność podejmowanych działań głównie w oparciu o analizę założonych wskaźników.

Kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej przedkłada Radzie Miasta raport z realizacji Programu Wspierania Rodziny zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemem pieczy zastępczej.

UZASADNIENIE

Obowiązek posiadania trzyletnich programów wynika wprost z przepisów ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. W związku z faktem upływu okresu obowiązywania na lata 2015-2017 poprzedniego programu należało opracować aktualna wersje na lata 2018-2020.